

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . 200 Lei
 Félévre . . . 100 Lei
 Negyedévre . . . 50 Lei

HIRDETMEÉNYEK DÍJA:
 milliméter díjszabás szerint.

Nyitlteri közlemények sora:
 25 Lei.

GYERGYÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Regele Ferdinand-ut 34.
 (Sándory-ház.)

Kéziratokat csütörtök estig
 fogadunk el.

Telefon: 14.

Felelős szerkesztő: Dr. Sándory Mihály

Megjelenik vasárnap reggel.

Kiadótulajdonos: Márk István.

Egyes szám ára 4 Lei.

Sántha Albert 45 éves tanítói működésének ünneplése.

Fényes és megható jelenetekben gazdag ünnepséget ült Gyergyószentmiklós társadalmi Sántha Albert r. kath. igazgató-tanító nyugalmavonulása alkalmából. A róm. kath. egyháztanács és iskolaszék tanítói nappá nyilvánította június 28-át, mely napon változatos és felemelő ünnepeltetéssel adta meg hála és elismerő köszönete kifejezését az ősz tanfőfinak.

D. e. 10 órakor hálaadó szentmise volt, melyen résztvett a város r. kath. társadalmi majdnem kivétel nélkül. D. e. 11 órakor az egyháztanács-iskolaszék a r. kath. fiúiskola nagytermében díszközgyűlést tartott, ahol a társadalom minden reprezentánsa résztvett úgy, hogy a terem befogadóképessége nagyon kicsinynek bizonyult, mert sokan az ajtón kívül voltak kénytelenek maradni.

Szabó György apátplebános nyitotta meg az ünnepséget, beszédében kifejtve Sántha Albert tanítói, társadalmi, egyházi s faji szolgálatainak értékességét s jellemezve őt minden munkakörében, melyet ez a fáradhatatlan tanító végzett. Hiszen ő 45 évig szolgált az egyházat s azzal a magyar kultúrát. 41 évig tanított Gyergyószentmiklóson. Mint tanító s mint ember, mélyen beírta nevét Gyergyószentmiklós történelmébe, hiszen csaknem három nemzedék köszönheti neki az elemi iskolában nyújtott ismeretek megszerzését. De Sántha Albert nem csak ezt adta; ő szíve, lelke egész melegét adta tanítványainak s az ő becsületes, nyílt, bátor, magyar öntudatával akart hasonló embereket nevelni. Meg is látszott egész ünnepségén ez, mert a város apraja s nagya virágokkal díszített fel mindent, ami azon a napon őt körülvette.

Ezután Gereöffy Csanád egyháztanácsos az iskolaszék nevében üdvözölte tartalmas beszédében, mely alatt könnyek hullottak régi tanítványai s barátai szeméből.

Madaras Ágoston Gyergyószentmiklós közönsége nevében mondott köszönetet egy értékes, példának illő tanítói működésért, majd Szabó apátplebános felolvasta gróf Mailáth G. Károly erdélyi püspök kitüntető leiratát s átadta az emlékül küldött fényképet.

Ezek után a különböző hatóságok üdvözölték a jubiláló tanítót, u. m. Vákár József az örmény egyház részéről, Boér Artemiu kanonok a gör. kath. egyház nevében, Katona Endre az állami liceum, Schuller János az állami iskola tantestülete, Csiby János az ipartestület, Vágassy S. lelkész a zárdai tantestület nevében üdvözölték, mindannyian lendületes, hatalmas ünnepi beszédében.

Meghatva hallgatta végig a sok beszédet az ősz tanító, melyeknek mindenike az ő tartalmas, hosszú munkásságának egy-egy kiemelkedő mozzanatát törekedett megeleveníteni. Éreztük, hogy ezek a beszédek, ha egyebet nem, de a hála érzését s annak áldásos melegét sugározták szét mindenfelé s boldogság volt ott lenni s gyönyörködni, élvezni a jól kiérdemelt munkásság elismerésének jutalmát, mely maradandóbb s talán irigylendőbb is sok anyagi, tűnő, csengő aranyból.

Az ősz tanfőfiu, Sántha Albert, akit az Isten 45 évi munka után is még mindig fiatalos, kedves modorral, jókedvvel áldott meg, meghatottan, néha könnyezve, de azonnal válaszolt minden egyes beszédre s állandóan kiragadott az üdvözlő életkörülményeiből egy-egy megkapóbb mozzanatot s frappánsan, rögtönözve, de elismerésre méltóan reflektált — ezzel is tanúságot tett, hogy mindig hivatása teljes magaslatán állott.

Délután a róm. kath. iskolák növendékei tartottak hosszú ünnepséget a tantestület közreműködésével a távozó jubiláló igazgató tiszteletére. Ezen az ünnepségen Balázs Sándor, a most kinevezett igazgató-tanító bucsuztatta Sántha Albertet. Az ünnepség kedves és minden tekintetben a helybeli r. kath. tanítók és tanítónők ügybuzgalma s fáradhatatlansága mellett bizonyított.

Este az Ipartestület helyiségében bankett volt, mely előtt a helybeli dalárda és a fuvószenekar szerenádát adott. Erről csak annyit, hogy nagyon szép volt s a hallgatóságnak kedves szórakozást, az ünnepeltnek egy feledhetetlen emléket szereztek. Ugy a dalárda, mint a zenekar, tanúságot tettek, hogy a társadalmi megnyilatkozások fontos szervei s azzá önmagukat képesítették szorgalmas s hivatásos vezetőik fáradhatatlansága folytán. Megérdemlik elismerő köszönetünket.

A 150 terítékes vacsora pedig, mint egy kedves családi multság, zárta be minden disharmonia nélkül az ünnepséget, igazolva, hogy a közönség, akit becsül, akit szeret, akinek hálával tartozik, a mai nehéz viszonyok között is rendelkezésére áll s annak ünnepeltetése elől nem zárkozik el. A társasvacsorán is egymást érték

a szebbnél-szebb beszédek: dr. Benke Antal talpraesett kis beszédben a király Ófelségét, Szabó György az erdélyi püspök ur Ómagyméltóságát, dr. László Dezső az ünnepeltet köszöntötték fel.

Külön kell megemlékeznünk Kertész István könyvkereskedőnek az ünnepség keretében elmondott tartalmas beszédéről, mellyel a jelenlévőket valósággal fanatizálta.

Feltárta, élénk állította, hogy a magyar kultúra, az iskola, az anyanyelv érdekében kinek-kinek milyen kötelessége van, hogy hasonló ünnepségek származhassanak, mint a mai. Az ünneplők érezték ennek a beszédnek megrázó igazságait s hisszük, hogy lesznek áldásos gyűléseik is.

Ennyit az ünnepségről.

Sántha Albert! Az Isten áldja s aranyozza be hosszú, nyugalmas öregséggel életed hátralévő éveit s kísérjenek tanítványaid, barátaid, ismerőseid megbecsülésének, szeretetének megnyilatkozásai s töltsék meg kebledet a hála magasztos, meleg érzéseinek örömeivel s ha nem is tudott kincseket teremni az a 45 évi becsületes kulturmunkásság, de lelkileg boldogságot s meglelégedést nyújtott, amit élvezz késő öreg korig!

Gécsé.

Lapok Nagyrománia történetéből.

— Az 1931-es választások históriája. —

Udvarhely megyében Bethlen György gróf országos pártelnök volt a Magyar Párt listavezetője. Felsőbb utasítás jött, hogy őt semmiképpen sem szabad korlátozni vagy feltartóztatni. Be is jutott Székelykereszten a választási helyiségbe s ott június 1-én reggel már 7 óra előtt elfoglalta helyét. Nem is történt ott semmi visszaélés a szavazatok összeolvasásánál. Csúpan az történt, hogy a szavazás hétfő reggel 7 órától kedd reggel 8 óráig tartott s ezen huszonöt óras idő alatt csak 748 szavazó tudta leadni szavazatát a közel 2000 választóból. Nyolcszáz ember ott rostokolt kedd reggel 8 óráig az utcán. Reggel nyolckor pedig kihirdették nekik, hogy nem szabad többé szavazni! És mely községek szavaztak le Kereszturon: Szederjes, Felek, Boldogfalva, Gagy, Fiátfalva. Tehát a román szavazatok bejöttek. Ellenben nem szavazott le: Csekefalva, Andrásfalva, Szentábrahám, Ujszékely, amelyeknek választói szóhoz sem juthattak, mert a csendőrök szétvisszavarták őket. Magának Keresztur községnek 947 szavazója jelent meg az urna előtt. Amidőn ezek közül 147 leszavazott, a szavazást félbeszakították s a többi nyolcszázra nem került már sor. Itt a választási helyiségben 20 fülke volt, ennek ellenére csak tizenként engedték be a szavazókat. Minden tízes csoport után 10—20 perces szünetet tartott a bírő. A tízes csoportokat nem a választási helyiség előtt, hanem attól 175 lépésre állították fel. Éjfélután 2 órától reggel 8-ig, tehát 6 órán át, csak egyetlen község, Fiátfalva 127 választója szavazott. Reggel 8 órakor kezdték meg az összeolvasást, ami délelőtt 11 óráig tartott. Bethlen gróf 28 órát ült egyfolytában a szavazóhelyiségben, egyedül a teljesen idegen környezetben s a kitartásnak és áldozatkészségnek ez a valósággal hősies példája mélyeséges hatással volt a nagy tömegben felvonult és rendületlenül várakozó székely választókra. Bethlen gróf a szavazás folyama alatt több kontesztációt szerkesztett és nyújtott be a választási elnökhöz.

Etéden Abrudbányay Ede képviselőjelölt gyakorolhatott ellenőrzést. E körletnek 2368 választója közül mindössze 316 tudott leszavazni. E körlethez a következő községek tartoznak: Etéd, Martonos, Atyha, Énlaka, Siklód, Kismőd, Kőrispatak, Szolokma, Tordátfalva. Csúpan Etéd községéből négyszázhetvenen vették ki választói igazolványukat. Ezek közül le is tudtak szavazni mintegy háromszázan, a többi néhány szavazat Tordátfalváról jutott be, de a többi kilenc község szavazóinak nagy része a községbe se tudott bejönni, a csendőrök a községen kívül szétzavarták és hazakergették őket. A szavazóhelyiségben a bírő azzal huzta az időt, hogy a választókkal személyazonosságuk megállapítása céljából, íráspróbakat végeztetett. Egy-egy ilyen íráspróba fél óráig is eltartott, de volt olyan szavazó, akit egy óráig kint tartak nevének leiratásával. Eközben az idő annyira eltelt, hogy már éjfél után 2 óra volt, amidőn belépett a csendőr és jelentette, hogy egyetlen szavazó sincs már a láthatáron, mire az elnök a szavazási eljárást bezárta.

Zetelakán minden ellenőrzést lehetetlenné tettek. Így érthető meg, hogy a leadott 1545 szavazatból a Magyar Párt mindössze 82-öt kapott. 1189 a kormánypártra esett.

Laár Ferenc volt képviselő és képviselőjelölt e választásról a következőket igazolja:

Mint a Magyar Párt képviselőjelöltje, megjelentem Erdőszentgyörgyön, a választási körlet székhelyén, rendes időben. At akarom lépni a választási zóna határát, a makkfalvi csendőr-mester, névszerint Naznam, feltartóztatott. Felmutattam a vármegyei választási iroda elnöke által kibocsátott igazolványt, mely feljogosított a szavazási helyiségben való tartózkodásra, nevezett őrmester igazolványomat elkobozta. Megkísértem visszaszerezni, de hasztalan szállottam vitába az erőszakkal. Mikor látta, hogy nem szabadulhat tőlem, a katonáknak a szurony felütését parancsolta, akik a parancs vétele és annak teljesítése után a határvonalat sűrű so-

rokban elfoglalták. A szavazást vezető bíróval nem sikerült érintkezést kapnom. Telefon és táviró szintén a csendőrség ellenőrzése alatt állott, ezt sem lehetett használni.

Az érkező kibédi és makkfalvi, valamint a székelyszentistváni, atosfalvi és csókfalvi szavazók elé siettem, akik felháborodva vették tudomásul, hogy a szavazóhelyiségben egyetlen pártnak sem voltak bizalmijai és asszisztensei.

A kibédi ref. lelkész társamat, dr. Dávid Györgyöt, aki be tudott menni szavazni, megkértem, hogy a szavazást vezető bíró-elnöknek adja át kérésemet, amelyben jeleztem, hogy belépési igazolványomat Naznam őrmester elhozta és egyben kértem, hogy biztosítsa részemre a szavazóhelyiségben való tartózkodást.

Dr. Dávid György azt állítja, hogy pár pillanatnyi gondolkodás után megkérdezte, hogy akar-e szavazni és ő-e a jelölt? Dr. Dávid kijelentése után, hogy nem ő a jelölt, távozásra szólította fel. Tehát eredménytelen maradt az intervenció.

Miután láttam, hogy felesleges az ott tartózkodásom, meg aztán azzal is fenyegettek, hogy hűvösre tesznek, eltávoztam és elhagytam végleg Erdőszentgyörgy községét.

Id. Borbély István erdőszentgyörgyi lakosnak átadtam a delegátusok visszautasítására vonatkozó kontesztációt, mit sem tudok arról, hogy vajjon elfogadta-e az elnök. Állításaimat, szükség esetén, tanukkal is tudom bizonyítani.

Jellemző, hogy az udvarhelymegyei botrányos erőszakoskodásokról Averescu marsall is megemlékezik abban a levélben, melyet a választások után Iorgához intézett, melyben a többiek között ezeket írta:

— Tudom jól, hogy az alábbi panaszokra ön megint csak azt a választ fogja adni, amit már egyizben adott, hogy: mit tehetek én, egyetlen ember, az ország mult bűneivel szemben... Önnek teljesen igaza van. Főleg akkor, amikor azoknak az embereknek kezeire bízta a választásokat, akik felülmúlhatatlan képviselői az ország mult bűneinek és talán ön is be fogja látni, hogy ön viszont ezeknek az embereknek lett az exponense.

Ezek után Averescu a következőkben közli Bucsan volt államtitkár jelentését az udvarhelyi választásról.

Tíz nappal a választások előtt katonai uralmat vezettek be a megyében. Marinescu csendőrnagyot Udvarhelymegye katonai parancsnokává nevezték ki. — Senki sem tudja, hogy milyen alapon történt ez a kinevezés. Marinescu őrnagy bevonult a megyei prefekturára és e perctől kezdve az összes katonai és civil hatóságok az ő rendelkezése alá tartoztak. A katonai uralom első következménye volt, hogy az ellenzéki pártok propagandáját betiltották. Gyűléseket csak speciális engedéllyel lehetett tartani, de a megadott engedélyeket sem respektálták. A csendőrök bejárták a falvakat és eltávolították az ellenzéki plakátokat. Polgárokat, akiknél ellenzéki plakátokat találtak, egyszerűen letartóztatták. A postákat a csendőrök szállták meg, leveleket, táviratokat cenzuráltak, a telefont teljesen kivonták a magánhasználatból. A törvényszéki elnök szabadságot kért és helyette a megyei választási bizottság vezetésére egy Jacobini nevű bíró neveztek ki, aki mindenben a kormányjelöltek rendelkezésére állott. Ezek élén Vespasian Pella állott, akit ismertek a megyében még 1927-ből, amikor hasonló módon vezetett le választást. Pella urat a fia is elkísérte a megyébe, aki mint Iași-i egyetemi tanár, tagja a bíró-vizsgáztató bizottságnak. A választásra Constanzából, Focșaniból és az ország távolabbi helyeiről hoztak tíz fiatal bíró, köztük bírójelölteket, olyanokat, akiknek még a fiatal Pella előtt kell letenniük a bíróvizsgát. A választás napján a városokból kivezető utakat elbarrikádolták a csendőrök, senki sem juthatott be a megyébe. Hiába kíséreltettem, hogy panaszt emelhessek — írja jelentésében Bucsan — a megyei prefektúra helyisége és a törvényszéki épület körül volt véve csendőrökkel, senki sem mehetett át a kordonon. Így amegyei választási bizottság elnöke — saját akaratából vagy kényszerítetten? — Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ténylegesen foglya volt Marinescu őrnagynak. A délután folyamán Semochina Vasile csendőrmester írásos parancsal jelent meg nálam, felült az autóra s elszállított a megye határára. Ilyen körülmények között sem én, sem politikai barátaink nem voltunk abban a helyzetben, hogy jelen lehessünk a szavazásnál és tanui lehessünk az urnák felnyitásának. Magán-
 utor arról értesültem — írja végül Bucsan jelentésében — hogy a többi ellenzéki pártok képviselői sem lehettek jelen a szavazásnál, valamint az urnák felnyitásánál.

A Gyergyói Sport Egylet választmányi ülése.

Megalakult a turisztikai szakosztály.

A Gyergyói Sport Egylet választmánya folyó hó 2-án dr. László Dezső elnöke alatt választmányi ülést tartott, melynek tárgysorozatán igen fontos kérdések szerepeltek.

A lemondott tenniszgazda helyébe egyhangulag Málnássy József, kereskedőt választották.

Ezután Bajna András olvasta fel a felügyelő-bizottság jelentését, mely mindkét szakosztály számadásait nagy alapossággal és szigorú kritikával bírálta el s a jövőre egységesebb, áttekinthetőbb számvitelt ajánlott.

A Kolping kérése került ezután tárgyalásra. A Kolping ugyanis a Gy. S. E. szakosztályaként szeretné folytatni működését s ez irányban kérelemmel fordult a választmányhoz.

A választmány igen élénk vita után elvben magáévá tette a Kolping kérését s négytagú bizottságot küldött ki, hogy a Kolping vezetőségével vegye fel a részletekre vonatkozó közvetlen tárgyalásokat s az eredményről sürgősen tegyen jelentést a választmánynak.

A tárgysorozat legfontosabb pontja volt a turisztikai szakosztály megalakítása. A választmány igen nagy örömmel vette tudomásul dr. László Dezső bejelentését, hogy a turisztikai szakosztály megalakítása céljából megtette az első lépéseket. Felolvasta az Erdélyi Kárpát

Egyesület levelét, mely szerint országos és nemzetközi kapcsolatok felvétele is lehetővé válik, ha az Erdélyi Kárpát Egyesülettel szorosabb nexusba kerülünk. Ez különösen a Gyilkostó széleskörű propagandája miatt is parancsoló szükségesség, mert így nemcsak az ország határain belül, hanem a határokon túl is felhívhatjuk a figyelmet gyönyörű vidékünkre s ebből Gyergyóra újabb, szinte beláthatatlan fejlődési és kereseti lehetőségek származhatnak.

A választmány e fontos szakosztály vezetésére egyhangú lelkesedéssel dr. László Dezsőt választotta meg s felhatalmazta, hogy a szakosztályt saját belátása szerint véglegesen alakítsa meg. Igen kíváncsi volna, hogy városunk vezető emberei, kik csodaszép Gyilkostónk propagálásának gazdasági előnyeit is átérzik, valamennyien lépjenek be a turisztikai szakosztályba s szívvel-lélekkel legyenek segítségére dr. László Dezsőnek, hogy végre életképes formát öltson az a mozgalom, mely hivatva lesz a Gyilkostó világhírét megalapozni.

Olyan gyönyörű természeti kincsek birtokában vagyunk, hogyha egyszer erről a turista-világ illő formában tudomást szerez, többé nem Schweiz, hanem a Békás-szoros az egész világon páratlanul álló szépségei fogják csábítani a lelkes természetimádókat.

A kisebbségi kérdésről

esik szó a Newyork Herald Tribune-nak az európai válságról folytatott cikksorozatában — Frank H. Simonds tollából. A sorozat felöleli a válság minden vonatkozását és problémáját. Egy józan, objektív amerikai nézi okosan az európai kérdéseket: ez mindenesetre érdekes és tanulságos.

Legújabb cikkében a kisebbségi problémákkal foglalkozik Simonds. Ha átkelünk a Rajnán vagy az Alpeseiken — írja — a kétségbeesés birodalmába érkezünk. A kisebbségi viszonyokat olyan keserűség, kétségbeesés kíséri, amit az amerikai ember alig tud megérteni. A békeszerződések, amelyek több mint tízmillió németet és magyart idegen uralom alá vetettek, 150 millió ember évszázadok alatt kifejlett politikai és gazdasági összeköttetéseit semmisítették meg.

Az elmúlt hét eseményei.

Belföld.

Megalakult a román—jugoszláv fakartell. A román—jugoszláv fakartell megalakítására vonatkozó tárgyalások véget értek. Most még csak egy plenáris ülés van hátra, hogy a két ország fatermelői által kötött szerződéseket ratifikálja. Ezt az ülést Bécsben tartják meg. A kartellnek egyik programja a régi árnívó fenntartása. A megegyezések a belföldi eladásra nem vonatkoznak. Errevonatkozólag e héten Brassóban folytatnak megbeszéléseket.

A „kisebbségi“ szót is törölték a főiskolai törvényjavaslatból. Ismeretes, hogy az ellenzéki román sajtóban milyen nagy polémia váltott ki Iorgának közoktatásügyi miniszteri minőségében készített törvényjavaslata a felsőbb oktatásról, különösen azzal a két szakaszával, amely lehetővé tette volna a kisebbségek részére is felsőbb tanintézmények létesítésének az engedélyezését. Az egyik szakasz még állami támogatást is ígért, bizonyos feltételek alapján elvben, a kisebbségeknek, ezeknek a felsőbbfoku tanintézeteknek fenntartására. Az érettségi törvény radikális és a kisebbségekre kedvezőtlen megváltoztatása után látnivaló volt, hogy a

Simonds ezután arról ír, hogy stratégiai érdekekből milyen képtelenül történt a határok megállapítása. Példának hozza fel a színmagyar Komárom esetét. A városban kizárólag csehül és tótul beszélő rendőrök és hivatalnokok uralkodnak. Bár benszülött szláv lakosság egyáltalán nincs, becsukták a magyar iskolákat, hogy idegen tisztviselők gyermekeinek adjanak helyet. Magyar lapok nem jöhetnek ebbe a színmagyar városba és hogy az ember átmehessen a Duna-hídon a város nyugati részébe, amely magyar maradt, utlevelet és vízumot kell szerezni. Hasonlóan igazságtalan Losonc elcsesésítése is. Pokoli ironia, hogy Losonc főterét — Wilsonról nevezték el.

Fejtegetéseit azzal zárja be, hogy a kisebbségi kérdés folyvást gennyedő sebei megmérgezik egész Európa testét. Mindebből olyan lelkiállapot fakad, amely kizárja, hogy tartós békében bizakodjunk.

felsőbboktatási törvényjavaslat sem fog megmaradni abban a formájában, ahogyan azt Iorga elkészítette. Valóban a törvényjavaslat 9. és 10. szakaszait, amelyek a kisebbségi felsőbbfoku intézetek felállításának a lehetőségéről szöveltek, a szenátus bizottsága teljes egészükben törölte és helyettük két olyan szakaszt tett be, amelyekben egy szó sincsen a kisebbségekről, sőt, amelyek nem is a törölt szakaszok gondolatkörére vonatkoznak. Iorga pedig a szenátusi bizottság módosításaihoz teljes mértékben hozzájárult.

Bratianu György provokáltatta Ducát. A legifjabb Bratianu, az ifju liberálisok elnöke megtámadottnak érezte magát attól a tónustól, melyet Duca válaszbeszédében használt és ezért Ducát a kamara folyosóján provokáltatta. A liberális párt parlamenti bizottsága ülésén eltiltotta Ducát, hogy Bratianuval párbajban megverekedjék. A párt kimondja indokolásában, hogy rendkívül veszélyes precedens volna, ha egy parlamenti vitát személyes és lovagias terelelnének. Erre a határozatra hivatkozva, Duca egyszerűen kitért a párbaj elől.

Tilos a bankbetétek kivételére izgatni. A belügyminiszterium körtáviratot küldött az összes vidéki prefektusokhoz, hívják fel a város-

sukban működő újságírók figyelmét a bankokról elterjedt rémhírekkel kapcsolatban az alaptörvény fokozottabb szemellettartására. A körítárat hangsúlyozza, hogy nincs sem Bukarestben, sem a vidéken egyetlen bank sem, amelyben ok volna a nyugtalanságra. A belügyminisztérium utasítja szerveit, hogy mindazokat, akik a zavarosban halásznak és arra buzdítják az embereket, hogy vegyék ki betéteiket a bankokból, haladéktalanul tartóztassák le és adják át az ügyészségnek.

Az italmérési engedélyek bérbeadása. A pénzügyminisztérium még ez évi március hónapban kiadott egy rendelkezést, mely szerint a csatolt részeken az összes italmérési engedélyek 1931. július 1-től kezdve a községek javára új árlejtésben bérbe kell adassanak. A rendelkezés ellen az érdekelt italmérők Brassóban monstre-gyűlést tartottak, melyen tiltakoztak a törvényellenes rendelkezés ellen.

S z a b ó Béni, magyarpárti képviselő a kamara szerdai ülésén interpellációt intézett a belügy- és pénzügyminiszterekhez, melyben sürgős intézkedéseket kéri, hogy az engedélyekre újabban július 1-ére kitűzött árlejtési rendelkezéseket a pénzügyi és közigazgatási hatóságok azonnal hatályon kívül helyezték s abban az esetben, ha az árlejtések már megtartottak, azokat érvénytelenítsék. A jól megindokolt interpellációnak még aznap meglelt az eredménye, amennyiben már délután megjött az értesítés arról, hogy a pénzügyminisztérium 201228/1931 szám alatti rendelkezésével az árlejtéseket augusztus elsejéig elhalasztotta és ígéretet tett arra, hogy olyan megoldást keres, amely a szerzett jogokat respektálja.

Külföld.

Magyar propaganda Franciaországban. A Budapesten megjelenő „8 órai újság” írja, hogy a legnagyobb francia közgazdasági lap „L'Orientation Economique et Financière” legutóbbi száma kizárólag csak Magyarországgal foglalkozik. A lap közli Horthy Miklós, Bethlen gróf, Károlyi Gyula gróf cikkei.

A francia közgazdasági lapnak a specialistákon és a kapitalistákon kívül több mint 100 ezer olvasója van és ezek a cikkek a legnagyobb propagandát jelentik Magyarországra számára Franciaországban.

A Hower-terv meghiusult. Az Egyesült Államok elnökének arra irányuló terve, hogy Közép-Európa leromlott gazdasági életét a háborús adósságra adandó egy éves moratóriummal javítsa, Franciaország ellentállásán meghiusult. A német vezető körök nagy reményeket fűztek a Hower-tervhez és ettől várták a gazdasági élet új periódusának megindulását. Ámbar az ellentétek áthidalására a francia-amerikai tárgyalások megindultak, ezeknek eddigi iránya nem biztat sikerrel. Franciaország mereven ragaszkodik ellenjavaslatához, melyben követeli, hogy Németország a jóvátételi összegből 500 millió márkát fizessen be a Nemzetközi fizetések Bankjába Bázisba, az ez évben elmaradt összegeket a moratórium letelte után azonnal fizesse vissza.

Az Angol Daily Herald a franciáknak ezt a követelését közgazdasági abszurdumnak és rossz tréfának minősíti, mivel ez nem könnyítést, hanem még súlyosbítást jelentene a német helyzetben. Hower nem járulhat ahhoz, írja az angol lap, hogy javaslatát balkáni jellegű uralom megerősítésére, vagy pedig diplomáciai, németellenes politikai játék eszközéül használják fel. Ha Franciaország nem mérsékli magatartását, akkor a megegyezés lehetetlen.

Újabb jelentések szerint Franciaországban kormányválság készül a Hower-javaslat miatt. Egy Berlinből érkezett félhivatalos jelentés, mely szerint Németország tudomására hozta az amerikai kormánynak, hogy a mostani akció eredménytelensége esetén nem lehet más választása, mint az, hogy bejelentse az államesődöt — nagy megdöbbenést keltett Párisban. A francia kormány önző magatartásával mindenestre annyit már elért, hogy az összes szövetséges nagyhatalmak Franciaország ellen fordultak.

Henderson és Macdonald július 17-én érkeznek Berlinbe és pedig Henderson vonaton,

Macdonald pedig repülőgépen. Este Brüning kancellár a két angol államférfi tiszteletére vacsorát ad. A tanácskozások a Werbellinersee partján, a Hubertusstock-kastélyban, a porosz miniszterelnök kastélyban lesznek.

Jugoszláviában életbelépett a gabonamono-pólium. Egy, a napokban közzétett törvény szerint Jugoszlávia bevezette a buza, árpa és búzaliszt kiviteli és behozatali monopóliumát. Az azonnal életbelépett törvény szerint egyedül az államnak van joga ezeknek a gabonaműeknek kivitelére és behozatalára s ezek lebonyolítása csak a kereskedelemügyi minisztériumtól erre felhatalmazott szervek és intézmények útján történhetik. A törvény célja, hogy a gabona belföldi árát stabilizálja és a világgiazi ártól függetlenné tegye.

A nagy hadügyi kiadások ellen Macdonald nagy beszédet mondott az alsóházban és néhány beszédes számot mutatott be. Beszámolva arról, hogy a Hower-javaslat megfogalmazásában és keresztültvitelében mily jelentékeny szerepe volt Angliának is, elmondotta, hogy míg Anglia a háború első évében 76 millió font sterlinget költött hadügyi célokra, addig most csak 52 millió font sterlinget, ellenben a többi európai államok 30—50 százalékkal emelték 1914-hez viszonyítva hadügyi kiadásait. Elmondotta azt is, hogy Anglia a hadihajók tekintetében 50 százalékos megtakarítást vitt keresztül, ellenben Franciaország, Olaszország egyre fegyverkeznek, Anglia katonai repülőgépeinek száma 800, Franciaországé 1300. Anglia nélkülözhetetlennek tartja a további leszerelést — jelentette ki emelkedett hangon a szocialista Macdonald és szavaihoz csatlakozott a konzervatív Baldwin, aki rezignáltan állapította meg, hogy elszomorító tünet: a valaha békés Franciaország rémképektől való félelmében mennyire megváltoztatta mentalitását.

Zsidóüldözések Szalonikiban. Kedre virradó éjszaka a szalonikii kikötőnegyedben levő zsidó városrészt, amelynek házai tulnyomó részben fából épültek, nacionalista diákok felgyújtották. A tűz villámgyorsan terjedt tovább és rövid idő alatt 200 ház lett a lángok martaléka. Két zsidócsalád bennégett és nagyon sokan súlyosan megsebesültek. A menekülő zsidó lakosokat a rájuk várakozó nacionalista tömeg botokkal és kövekkel támadták meg és sokat megsebesítettek közülök. Bár a hatóságok a legszigorúbb intézkedéseket fogantatosították, szerdán éjszaka megismétlődött a gyújtogatás. A zsidó negyedet fegyveres őrsg vette körül, hogy a gyanús elemeket távol tartsák, de az éjszaka beálltával mintegy ötezer főnyi tömeg behatolt a zsidó negyedbe és tüzes csóvákat dobott a még éppen maradt házakra. Az éjszakát hatalmas lángtenger világította át, reggelre ismét ötvennégy zsidó család vált hajléktalanná.

Matrózlázadás tört ki a Ramily 24 ezer tonnás angol hadihajón. A hajót a máltai angol flotta néhány hadihajója a görög vizeken, ahol a lázadás kitört, közrefogta és bekísérte Maltába. A lázadó matrózokat bebörtönözték.

Felszámol a bécsi Rothschild-ház. A bécsi Kreditanstalt válsága súlyosan érintette a bécsi Rothschild-ház presztizsét is. A Rothschild-ház eladja waidhofeni híres birtokát, a versenystárlót likvidálják, a Hohewarten levő kerteket pedig bezárják. A Rothschild-család több tagja elhagyni készül Ausztriát.

HIREK.

— **Ujmisés pap.** P. Gábor Anáztász ferencrendi pap, június 29-én mondotta első miséjét a szárhegyi ferencrendi zárdában.

— **Orvosi hír.** Mindnyájunk kedvenc fogását, V oll Ferencet váratlanul pár heti katonai szolgálatra hívták be s így egyelőre kénytelen volt mindennapi rendelését beszüntetni.

Wiener Waldemar Bécsben végzett kitűnő képzettségű fogász személyében azonban gondoskodott állandó helyetteséről, aki már a közeli napokban dr. Nagy Lajos városi orvos, vizsgázott fogorvos fogászati rendelőjében V oll eddigi betegeinek, de minden más fogbetegnek is a legnagyobb készséggel s már Brassóból elő-

nyösen ismert kiváló szaktudással is rendelkezésre áll.

Voll egyébként a több oldalról megnyilvánult óhajnak engedve, úgy határozott, hogy lehetőség szerint hetenként egyszer-kétszer át-rándul Gyergyóba, mikor is a dr. Nagy Lajos jól felszerelt fogászati rendelőjében fogadja régi és új betegeit.

— **Két magyar feltaláló rendkívül érdekes találmányra kért szabadalmat a budapesti szabadalmi hivatalnál.** Farkas Jenő esztergomi gyárigazgató találmánya egy függőlegesen emelkedő, forgószárnyú repülőgép. A repülőgépnél mozgó szárnyfelületek vannak, amelyek változtatva le és felfelé működnek és madárrepüléshez hasonlatosan, de attól annyiban eltérően, hogy nem egyszerűen fel és lefelé lengenek, hanem körben forognak, de ugyanazt a hatást érik el, mint a madárszárnyak és lehetővé teszik a gépnek nekifutás nélkül való azonnali felemelkedését. — A másik találmány Horváth István budapesti szerszámlakatos segédé, aki feltalálta a lábajtású repülőgépet. Gépe bármely terepről a levegőbe tud emelkedni és a gép hajtása nemcsak a szélétől függ, hanem a pilóta, illetőleg az utasok szolgáltatják a hajtóerőt, lábbal hajtható pedálok útján.

— **30 éves érettségi-találkozó Csiksomlyón.** Meghatóan szép találkozó folyt le Csiksomlyón vasárnap, június 28-án. Abból az erős osztályból, amely 1901 június 28-án tett érettségit, 11-en jöttek össze 30 év múltán az ősi intézet ma is fennálló csarnokában és pedig: dr. Pál Gábor orsz. képviselő, dr. Daragus András ügyvéd, dr. Dobos Ferenc tanár, Puskás Imre ny. szolgabíró, Bálint Alajos p. ü. főtitkár, Tatár János, Fülöp József és Baká János főállatorvosok, Péter József ny. jegyző, Potovszky Dávid plebános, Vischer János bizt. főtitkár. — Régi tanáraik közül velük voltak: Pál Gábor kir. tanácsos, nyug. főimn. igazgató és Kassai Lajos c. kanonok, nyug. főimnáziumi igazgató. Reggel szentmisét hallgattak a klastromban, majd meglátogatták elhunyt tanáraik sírját, délfelé pedig bementek a csikszere-dai főimnáziumba, amely éppen évzáró ünnepélyét tartotta. A belépő öreg vendiákokat az ifjú diákok, a közönség és a tanárok meleg óvációval fogadták s Papp János fg. igazgató az intézet nevében üdvözölte őket. Az összegyűlt öreg diákok megjelenésükkel nemcsak a régi kedves emlékeket elevenítették fel, hanem vonzó példáját nyújtották — éppen az ifjú nemzedék számára — a szép múlt iránti hűség és ragaszkodásuknak és szeretetüknek. Mai nehéz napjainkban a multhoz való eme hűség és szeretet egyik záloga nemzetünk jobb jövő-jének.

— **A Gyilkostó és környéke filmen.** Évek előtt felmerült a terv, hogy a Gyilkostóról és környékéről filmfelvételeket készítsenek és ezután széles körben ismertessék Gyergyó páratlan szépségeit. A terv sokáig csak terv maradt, mert akik vele foglalkoztak, nem értettek hozzá, hogyan kellene azt a gyakorlatban megvalósítani. Mintegy két év előtt Kricsa Andor foglalkozott a tó és környékének megfilmesítésével; sajnos, a mind rosszabbá váló gazdasági viszonyok megakadályozták őt a kivitelben. Gyergyószentmiklós város vezetősége megértve a nagy fontosságot, mellyel a természetnyújtotta szépségek minél szélesebb körben való ismeretése nemcsak városunk, de egész Gyergyó idegenforgalmára nézve bir, módot keresett, hogy a régi tervet megvalósítsa. Kricsa Andor révén összeköttetésbe lépett a Foto-film kolozsvári vállalattal, mely a városra háruló nem nagy költséggel a főlvételeket végzi és a kész film terjesztését magára vállalta. A mintegy 350 méter terjedelemben előirányzott film nyers költsége 25,000 lejt tesz ki, ezt a költséget Gyergyószentmiklós város viseli. Ezen kívül a várost semmiféle költség nem terheli. A Foto-film igazgatója, Fekete már napok óta a tónál tartózkodik Miskolczi operatőrrel, hogy a legszebb és leghatásosabb részleteket felvegyék. Értesülésünk szerint a készülő film első százhusz métere már legközelebb, valószínűleg vasárnap próbavetítésre kerül az Uránia mozgóban.

— **Halálozás.** Id. Sajgó Imre életének 75-ik évében június 29-én meghalt. Temetése július 1-én volt nagy részvét mellett. Az elhunyt özvegyén kívül tizenegy gyermeke, huszonnyolc unokája és nagyszámu rokonság gyászolja.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** figyelmezteti a kerületébe tartozó cégbejegyzésre kötelezetteket, hogy minél előbb igyekezzenek eleget tenni ezen kötelezettségnek. Tekintettel arra, hogy a kamara kerületében az eddig törvényszékieleg bejegyzett, de most a kamara hivatalánál újlag bejegyzendő cégekkel együttesen, mintegy 10.000 cég bejegyzésének keresztülviteléről van szó, ajánlatos a bejegyzési kérelmek haladéktalan beadása, mert a rendelkezésre álló határnap — október 10-ike — előtt pár nappal beadott kérések, tekintettel a feltorlódo anyagra, idejében elintézhettek nem lesznek, mely körülmény annál is inkább megiszivlelendő, mert a bejegyzési kötelezettség elmulasztása 40.000 lejig terjedő pénzbüntetéssel jár, mely alól nem mentesít a kérés pusztá beadása, hanem csupán a bejegyzés megtörténtének ténye. — A feldolgozásra váró anyag nagy terjedelmére való tekintettel a kamara cégjegyzői hivatala csupán délelőtt 10-től 1 óráig állhat a felek rendelkezésére. Miután a kamara tisztviselői a kérések kitöltésével nem foglalkoznak, ezen kérések a kamaránál — vidéken a kereskedőtársulatok, ipartestületek vezetőségétől meg tudhatók, erre megbízott egyénél — 3 lejért beszerezhető két példányu nyomtatványokon olvashatóan, javítások és törlések nélkül kitöltve adandók be.

— **A nyilvánossági joggal bíró marosvásárhelyi róm. kath. főgimnáziummal kapcsolatos fiunevelőintézetben** jelentkezni lehet jul. 20-ig. Ellátási díj az egész iskolai évre készpénzben 8800 lej; gimnáziumi díj (beiratási díj 565, tandíj 900, fenntartói díj 2900.) 4365 lej. Tájékoztatót válaszbélyeg ellenében küld: A Róm. Kath. Fiunevelőintézet Igazgatósága Tg.-Mureş—Marosvásárhely. Str. Mihai Viteazul (Klastrom u.) 16.

— **Fogorvosi rendelésem újra megkezdését** van szerencsém tudatni a t. közönséggel Wiener Waldemar ur autorizált dentista technikai munkálataival kapcsolatban. — Elvállalok mindennemű, a fogászat körébe tartozó műveletet. A rendeltet f. hó 10—15-ike között megkezdem. Rendelési idő 10—2 óráig. **Dr. Nagy Lajos**, városi orvos.

— **Talált fülönfüggőt** őriz a gyergyószentmiklósi államrendőrség. Tulajdonosa átveheti Ghişoiu rendőrtisztviselőnél.

— **A székelyudvarhelyi róm. kat. fiunevelő intézet** az 1931—32. tanévben bennlakásra felvesz jóviselű növendékeket. Tanévi ellátási díj 8500 lej készpénzben. A szolid ellátási díj és gondos felügyelet mellett előnye a fiunevelőnek városunk klimatikus fekvése a Hargita hegy lábánál. Székelyudvarhely fürdőváros is lévén, a gyermekeiket kísérő szülők a féláru utazás kedvezményét igénybe vehetik.

A fiunevelő intézet kapcsolatos a majdnem negyedfélszázados multa visszatekintő magyar tannyelvű, nyilvánossági joggal bíró székelyudvarhelyi róm. kath. liceummal (főgimnázium.)

A fiunevelő intézetről prospectust, a liceumról (főgimnáziumról) tájékoztatót küld 10 lej válaszbélyeg ellenében: **A székelyudvarhelyi róm. kath. fiunevelő intézet igazgatósága** Odorheiu Jud. Odorheiu.

— **Autóbaleset Szárhegyen.** F. hó 1-én este 8 órakor könnyebb kimenetelű autóbaleset történt Szárhegyen. Egy brassói jelzésű taxis elütötte Penta Józsefet, amint az kerékpárjával zavarában az autó elé került. Penta kezén és lábán könnyebb sérüléseket szenvedett, melyek az orvos megállapítása szerint 12 nap alatt begyógyulnak. Tizenkét napi munkaképtelenség és a kerékpár megrongálásaért a taxis 2500 lejt, mint kártérítési összeget kifizette.

* **Kiadó két szoba, konyha mellékhelyiséggel és egy üzlethelyiséggel** Unió utca 1 sz. alatt. Tudakozódni Vákár Lászlónál.

Az Uránia mozgó hirei.

4., 5. és 6. án, szombaton, vasárnap és hétfőn:

Paromount Parádé

melyben a Paramount filmgyár összes sztárjai felvonulnak élükön Chevalier-vel, a világ legjobban fizetett artistájával. Fény, tündöklés és a pompás mese együttesen járultak a film világsikeréhez.

8., 9-én, szerdán és csütörtökön:

Hazaáruló.

Gerda Maurus — Gusztáv Fröhlich s az Ufa művészgárdájának legjava játszik ebben a robbanásig feszült levegőjű, izgalmas tárgyú filmben.

11., 12 és 13-án, szombaton, vasárnap és hétfőn:

Patt és Patachon

mint mesterlövészek.

A gyöngyvászonnak ez a két nagyszerű művésze első ízben mutatkozik be közönségünknek hangos filmben. Viharos derű és kitörő kacaj fogadja ellenállhatatlan mókáikat s német énekduettjeik és dialogjaik falrengető tetszést aratnak. A felnőttek versenyt kacagnak a kicsinyekkel, ennek a két embernek ellenállhatatlan humora mindenkit magával ragad.

* **Munkaszerető régi tisztviselő, könyvelő** levelező, különösen faszakmában jártas úgy belső, mint külső munkálatoknál elhelyezkedést keres. Megkeresések „Szerény igények” alatt a kiadóba kéretnek.

* **Méhészkedők figyelmébe!** Műlép tiszta szavatolt méhviasszból eladó.

PATKA JÓZSEF
Temető-ut. 5. sz. alatt.
Gyergyószentmiklós.

2-1

* **Kiadó lakás.** Egy 3 szoba-konyhás lakás, mellékhelyiségekkel július 1-től kiadó. Érdeklődni lehet Novák Bélánál, Ferdinand király-ut 28. szám Gyergyószentmiklós.

3-3

SPORT.

Vasárnap a Palotailvai S. E. játszott a „Gyergyó 11” ellen. A revánsmérkőzés 0:0 arányban eldöntetlenül végződött.

Hétfőn a Kolping játszott a B. S. E. Borszék ellen. Eredmény: 1:0 (1:0). 650 néző. Bíró dr. Hirsch.

Péter és Pál napján volt a borszéki fűdövállalat áldozatkészsége folytán épített új sportpályának a felavató ünnepélye. Ezen a pályavavatón játszott a Kolping a revánsmérkőzést a B. S. E.-vel. A lejátszott mérkőzést a Kolping 1:0 arányban nyerte meg.

Az ünnepély diszfelvonulással kezdődik. A diszelnök páholya előtt Leopold Wurzer elnök üdvözlő beszédet mond, melyre Ing. Behron diszelnök válaszol.

A mérkőzés 5 órakor kezdődik. Ing. Behron diszelnök a Kolping kapuja felé irányított

rugással megkezdi a játékot. A határvonalon kiguruló labdát a B. S. E. dobja vissza a játéktérre. A Kolping nyomban átveszi a vezetést. Gyönyörű játékot játszva hamarosan megkedvtelteti magát a közönséggel. Szébbnél szébb lefutásokkal veszélyezteti a B. S. E. kapuját. A bombalövések valóságos özöne zúdul a B. S. E. kapujára. A kapus azonban szenzációs védésével mindent ment. A Kolping állandó fölényben van. A szentmiklósi közönség, akik két autóbusszal rándultak le erre az ünnepélyre, hangos „tempó Gyergyó” kiáltással buzdítják a Kolpingot. Ezen hazai biztatás felvillanyozza a gyergyói fiukat. Még gyorsabb tempót diktálnak. A 30. percben egy szép lefutás és a labda védhetetlenül a B. S. E. kapujába perdül. 1:0 a Kolping javára. Szünni nem akaró taps és éljenzés közben kezdődik újra a játék. A B. S. E. támad, azonban támadásait a Kolping-védelem visszaveri. A félidő hátralevő része Kolping-fölénnyel telik le.

Szünet után a Kolping kezd. Fölényét továbbra is bírja, azonban eredményt az egyenlítésért küzdő B. S. E. legénység példátlanul durva játéka miatt elérni nem tud. A B. S. E. minden kísérlete megtörik. A védelem mindent visszaver. Most már csak emberen dolgoznak. Az eredményen minden durvaságuk mellett sem tudnak változtatni. A sérült játékosokkal játszó Kolping fölényét a mérkőzés végéig megtartja. Korner-arány 4:2 a Kolping javára.

Este bankett volt a Remény szállóban.

A legjobb székelyföldi csapat Gyergyóban.

Hargita—Kolpingmérkőzés.

Vasárnap, július 5-én, a Hargita, jelenleg a legerősebb székelyföldi csapat játszik Gyergyóban. Mult vasárnap a híres Budai 11 hálójába is juttatott két gólt. Egyáltalán már az a tény, hogy egyik legerősebb budapesti csapatot le tudta hozni Udvarhelyre, Székelyföldre még soha nem hallott erkölcsi és anyagi sikerrel, a Hargitának olyan ajánló levél, amihez minden egyéb kommentár teljesen felesleges. Reméljük, hogy a vasárnapi meccsen nemcsak a város, hanem a környék futballkedvelő közönsége is teljes számban ott lesz.

Kezdeté délután 4 órakor.

A legjobb magyar és német könyveket olvashatja, ha beiratkozik

Vajda Bözsi
kölcsönkönyvtárába

(Str. Reg. Ferdinand 14.) Telefon: 11.

Állandóan új könyvek.
Kedvező feltételek.

Nyitva: 21
mindennap d. e. 11-től d. u. 5-ig.

Brassói Általános Takarékpénztár

Alapított 1835. évben.

Fiókok:

Bukarest, Fogaras, Gyergyószentmiklós, Kézdivásárhely és Sepsiszentgyörgy.

Résztvevők: **Kirendeltségek:** **Nyílt tartalékok:**
Lei 100.000.000.— Kovászna és Nagyborosnyó. Kereken Lei 65.000.000.

Üzletágak:

Takarék- és folyószámla-betétek, Folyószámla- és Lombardkölcson, Váltóleszámitolás, Értékpapírok és idegen pénzek vétele és eladása, Hitellevelek, Csekkek, Bankkezeség, Bel- és külföldi átutalások.

2-2